

reviews - arvosteluja

Eliangelis reviews

Eliangelis reviews	page
The Clarinet Magazine, June 2015	3
American Record Guide September/October 2015	4
Hufvudstasdbladet 26 November 2014	5
Rondo Classic 8-9 2014	6
Helsingin Sanomat 21 May 2014	6
Fanfare Magazine 2015	7
YLE Toukokuu 2014	8
Finnish Broadcasting Corporation May 2014	9
Finnish Music Quarterly 3-4 2014	10
Muusikko 6-7 2014	11

The Clarinet Magazine

June 2015

by Justin Stanley

Eliangelis – Contemporary Finnish Music for Clarinet(s). Mikko Raasakka, clarinet and bass clarinet; Gregory Barrett, clarinet. Antti Auvinen: *Eliangelis* for solo clarinet; Hannu Pohjannoro: *saari, rannaton* for bass clarinet and tape; Adina Dumitrescu: *Necklace* for solo bass clarinet; Perttu Haapanen: *Amygdala* for solo clarinet; Riikka Talvitie: *Broken Lullaby* for clarinet and bass clarinet; Olli Virtaperko: *Glass Orifice* for two clarinets in B-flat; Tauno Marttinen *Illusio* for solo clarinet. ALBA RECORDS ABCD 368. Total time 75:09. www.alba.fi

Mikko Raasakka's impressive new album, *Eliangelis*, features seven contemporary Finnish works on a Super Audio CD. The performances are powerful, and it is clear these works are very close to Ra-

sakka; he commissioned and/or premiered five of them. He also wrote a book on contemporary techniques and collaborated with several of the composers on featured techniques.

Auvinen's *Eliangelis* creates a distinctive sound world with multiphonics, singing and breathing into the instrument, vibrato, trills and distorted tones. Most interesting are the multiphonic sequences, which create the impression that some notes move while others do not. The contrast achieved between reflective and virtuosic passages as well as high multiphonics and the lower undertones is striking.

Hannu Pohjannoro, a childhood friend of Raasakka, wrote *saari, rannaton* (island, shoreless) in 1994 for bass clarinet and tape. The soundtrack features a mix of effects including those created by glass, sand, wood, metal and tinfoil. The bass clarinet is the solo part at times, while at other times, the recording and clarinet are more equal. Mr. Raasakka's improvised cadenza is particularly impressive.

Raasakka premiered Dumitrescu's lively *Necklace* in 2011. According to the composer, the title refers to the personable quality of the piece and the compositional technique: short melodic and rhythmic elements are placed "one after the other in irregular and unexpected ways." Repeated vocal interjections are surprising and contrast with the articulated lines. Raasakka's remarkable execution of the rhythmic figures and altissimo passagework demonstrates his versatility and virtuosity.

While each of the seven movements in Haapanen's *Amygdala* conveys distinctive characters, the composer explains that each movement evokes "the intensity of breathing and other fundamental experiences to the human physique" and includes an "element that does not belong there." Examples of these "misplaced" elements include the first movement's long crescendo, the fourth's loud glissando and the seventh's breathing figures. The wild fifth movement and its descending motive is especially memorable.

American clarinetist Gregory Barrett joins Mr. Raasakka for Riikka Talvitie's *Broken Lullaby* and Olli Virtaperko's *Glass Orifice*. In *Broken Lullaby*, the theme is repeatedly interrupted with a children's tune that references the familiar "Whistle While You Work." Ms. Talvitie draws upon a variety of techniques, including, multiphonics, singing into the instruments, micro-intervals and dactylic rhythms (accomplished by hissing the letter "S" into the mouthpiece). The piece builds to a lively dance in which the notes of the tune are passed effortlessly between the duo before the opening calm returns.

Written in five movements, *Glass Orifice* explores unique combinations of natural harmonics and multiphonics with micro-intervals. Virtaperko creates colorful and, at times, delicate textures that shimmer. Some harmonic combinations produce intensely dissonant sounds, such as those at the conclusion of movements III and V, while others invoke otherworldly sounds. Highlights are the fifth movement's bright opening and the third movement's unique tonal colors.

Marttinen's lyrical *Illusio*, written in 1982 for the Crusell Clarinet Competition, concludes the disc. Interestingly, five short excerpts of the piece are interspersed throughout the album providing an aural break between the more contemporary works. *Illusio* is fairly traditional in style, especially in comparison with the other works that require extended techniques and has been described as neo-tonal. The arching melodic lines are beautifully phrased, and the dialogue between lines is brilliantly realized.

Raasakka's album succeeds in showcasing the richness and diversity of contemporary Finnish clarinet music. I look forward to his next recording.

American Record Guide September/October 2015, p. 184

Contemporary Finnish Clarinet

Auvinen, Dumitrescu, Haapanen, Marttinen,
Pohjannoro, Talvitie, Virtaperko
Mikko Raasakka, Gregory Barrett
Alba 368—75 minutes

Helsinki freelance clarinetist and new music enthusiast Mikko Raasakka presents the works of seven ultramodern Finnish composers. University of Northern Illinois clarinet professor Gregory Barrett, whose association with Finnish music dates back 25 years and includes his 1998 doctoral dissertation at Indiana University, assists in the pieces that require two clarinets.

The recital brings to light Antti Auvinen (b. 1974) and his 'Eliangelis' (2005) for solo B-flat clarinet; Adina Dumitrescu (b. 1964) and her 'Necklace' (2011) for solo bass clarinet; Perttu Haapanen (b. 1972) and his seven-movement *Amygdala* (2009) for solo B-flat clarinet; Hannu Pohjannoro (b. 1963) and his 'Saari, Rannaton' (an island, shoreless, 1994) for bass clarinet and tape; Tauno Marttinen (1912–2008) and his 'Illusio' (1982) for solo B-flat clarinet, a haunting 6-1/2-minute piece that appears in fragments and is finally heard in its entirety at the close; Riikka Talvitie (b. 1970) and her *Broken Lullaby* (2009), a 12-minute duet for B-flat clarinet and bass clarinet; and Olli Virtaperko (b. 1973) and his five-move-

ment *Glass Orifice* (2010) for two B-flat clarinets.

Most of the program is a study in extended techniques—multiphonics, pitch-bending, quarter tones, key slapping, strange vocalizations, and so forth. Only the Marttinen refrains from these devices, speaking with confidence and resolve in a neo-classical framework and an expressive extended tonality; as the closer it offers much needed contrast and relief. And while Raasakka relishes the challenges of the other composers, pushing the possibilities of his instrument to the limit and beyond, he allows the Marttinen to show his heartfelt side and his dexterity in traditional technical lines. In doing so, he demonstrates that he is much more than a contemporary music specialist, and he shows that the Marttinen deserves a high profile in the unaccompanied clarinet repertoire.

At the same time, Raasakka could use a better sonic philosophy. His timbre is very diffuse, making his soft playing reedy and his loud playing too shrill, and while cynics may opine that tone matters little in scores that bray and squeal, it still detracts from each composer's efforts. Barrett plays with a nice clarity, but he is also a mindful chamber partner, and he adapts well to Raasakka's peculiar soundscape.

HANUDEL

Recension **Skivor**

En lyxdukning med lokalt producerat

SAMTIDA KONSTMUSIK

Eliangelis

Nyskriven inhemsks klarinett-musik spelad av Mikko Raasakka. Kompositioner av Antti Auvinen, Hannu Pohjannoro, Adina Dumitrescu, Perttu Haapanen, Riikka Talvitie, Olli Virtaperko. Medv. Gregory Barrett, klarinett. (Alba)

■ Finland är inte bara kompositörrnas, dirigenternas, sångarnas och pianisternas förlövade land utan i lika hög grad klarinetisternas. Traditionen går tillbaka till Crusells dagar och av dagens stora namn kommer man att tänka på Kari Kriikku, Christoffer Sundqvist, Heikki Nikula och givetvis de emigrerade Björn Nyman och Olli Leppäniemi för att nämligen nägra.

Mikko Raasakka är en klarinetist som i likhet med Kriikku, Sundqvist och Nikula vikt en betydande del av sin tid åt att beställa och framföra ny musik. Skivan *Eliangelis* rymmer nyskriven finländsk klarinett-musik som uppstälts i samarbete mellan kompositörer och tolkare. Skivan omfattar sex helheter av sex tonsättare, som alla skrivit ungefär lika långa stycken (från sju till drygt trettio minuter). Musikern är genombägande experimentell, sökande efter nya uttryckssätt utan att förbise de gamla.

Ta till exempel Perttu Haapanens sjudelade *Anygdala* för solo klarinett. De båda "sångerna" som inleder och avslutar helheten bygger i sin helhet på sällsynt vackra, långa, stillsamma toner som ställs sida vid sida och hörs i förhållande till varandra. Det teatrala inslaget är ständigt närvarande och femte satsen blir något av en akustisk berg-och-dal-bana.

I Olli Virtaperkos femdelade *Glass Orifice* för klarinett och basklarinett

BESTÄLLARE OCH TOLKARE. Klarinetisten Mikko Raasakka spelar solostycket av sex tonsättare. ANNE RAASAKKA

(Raasakka och Gregory Barrett) går tankarna till ett glasharmonium med sina skimrande ljud. Satstilar som *The Glass Anus* tyder på tråkig sensationslystnad, men musiken är intressant. Som vackrast och mest påträngande är ljudvärlden i sista satserna *Orifices of Glass Eyes & Mouth*.

I Riikka Talvities *Broken Lullaby* för klarinett och basklarinett finns mot slutet en rytmisk sväng som känns verkligt bra när den väl kommer i gång. Hannu Pohjannoros *soari, rumnaton* skrivet för klarinett och ljudband är ett av skivans mest fascinerande stycken med sin experimentella, hemlighetsfulla ljudvärld.

I Antti Auvinens *Eliangelis* är tonsättaren betydligt snällare till uttrycket än jag vant mig vid, något som passar mig utmärkt. också i sin snällhet är den här musiken nämligen tankeväckande. Och i *Adina Dumitrescu's Neckluce* känner man av balkaninflueraterna i den rytmis-

ka lekfullheten, melodislingorna och klarinetistens kvasifavangardistiska muntra rop.

Genom hela skivan löper den enda döda tonsättarens, *Tauno Martinens* (1912–2008) *Illusion opus 214* (1982), vars fragment sprängts in som kilar mellan de nyskrivna större helheterna, samtidigt som stycket framförs i sin helhet på sista spåret.

Mikko Raasakka och Gregory Barrett spelar båda levande, skickligt och inlevelsefullt. Själv reagerar jag på att skivan är sällsynt väl inspelad, som ett levande hörsel (speciellt Pohjannoro). Klarinetten kommer nära men är omgiven av atmosfär. Mikko Murtoniemis inspelening i kyrkorna i Sjundeå, Lovisa och Kervo är ett stilig hantverk.

Wilhelm Kvist

029 080 1294, wilhelm.kvist@hbj.fi

Mikko Raasakka spelar mera ny finländsk klarinett-musik (heit andra tonsättare) i Musikhets Cameratasal på fredag kl. 19.

Raasakka

Eliangelis: Uutta suomalaista musiikkia klarinetille. Mm. Auvinen, Marttinen, Haapanen, Virtaperko. Mikko Raasakka, klarinetti ja bassoklarinetti, Gregory Barrett, klarinetti.

Alba ABCD 368.

● Onhan se sinänsä arvokasta, että pripintaan täytetyllä levyllä äänensä saavat nykyajan suomalaiset sävel-

täjät vähemmän julkista tilaa saavan soittimen parissa. Tietoon vihitylle klarinetin ystäville on luvassa trippi instrumentalismiin nyky-ytimeen.

Ei ole sattumaa, että **Mikko Raasakka** on teoksissa kotonaan. Ne nimittään ovat suurelta osin mitatilaustavaraa ja sellaisina onnistuneita sävellyksiä, joskin pitemmän päälle teoksista paljastuu, että säveltäjät ovat hurtahtaneet muotivilitykseen: perinteisistä soittotavoista poikkeavat efektit ja etenkin multifonit kärsivät levyn mittaan inflaatiota. Raasakka kuitenkin häivyttelee terävimmät tehostemaisuudet sulauttamalla ne olennaiseksi osaksi teosten dramaturgiaa. Mielenkiintoisimmat tuttavuudet tarjoavat **Hannu Pohjannoron** shamanistisiin tunnelmiin vievä nauhateos *saari, rannaton sekä* pitkin levyä väliin putkahtavilla katkelmissa pohjustettu ja lopulta kokonaisena soittettu **Tauno Marttisen** *Illusio*. Marttisen 80-lukulainen konstailemattomuus pistää korvaan positiivisesti. **Olli Virtaperkon Glass Orificessa** **Gregory Barrettin** bassoklarinetti tuo mukanaan kakシンpelissä kaivattua kitkaa. ■

JAANI LÄNSIÖ

Eliangelis reviews

Kun monofonia ei riitä

Klassinen

Mikko Raasakka: Eliangelis. Contemporary Finnish Music for Clarinet(s). Alba.

KLARINETISTI Mikko Raasakka on erikoistunut nykymusiikkiin ja sen myötä uusiin soittotapoihin. Perinteisesti klarinetti ja muutkin puhallinsoittimet on mielletty monofonisiksi eli yhden äänen kerrallaan tuottavaksi soittimaksi, mutta eri soittotekniikoilla puhaltajatkin saavat soitimistaan irti moniäänisyttä.

Laajennetuille soittotekniikoille on käytölä suomalaisissa soolokappaleissa ja duetoissa, joista Raasakan levy koostuu. Niissä on mittaa sen verran, että sointivaihde helpottavat kontrastien luomista. Parhaimmistaan on luontevan dramaturgiansa ansiosta avausraita, Antti Auvisen *Eliangelis*.

Muiden teosten välissä risteilee katkelmia Tauno Marttisen *Illusio*, joka kuullaan kokonaisena lopussa. Katkelmat sitovat kokonaisuutta yhteen, mutta ehkä olisi kannattanut mieluummin hakea tiukempaa erottelua eri säveltäjien teosten välille.

Raasakka ja parissa kappaleessa vieraileva Gregory Barrett soittavat korkealla taitteellisella tasolla.

Samuli Tiikkaja

ELIANGELIS: Contemporary Finnish Music for Clarinet(s) • Mikko Raasakka (cl, bcl¹); Gregory Barrett (cl)² • ALBA 368 (SACD 75:09)

AUVINEN *Eliangelis*. MARTTINEN *Illusio*, op. 214. POHJANNORO
¹*saari, rannaton*. DUMITRESCU ¹*Necklace*. HAAPANEN *Amygdala*.
TALVITIE ^{1,2}*Broken Lullaby*. VIRTAPERKO ²*Glass Orifice*

Let's be clear for a moment here. Much of music is an experiment, and the pieces on this CD are on the brave frontiers of such endeavor. One may gather, from that, that they will not suit all tastes. These are works that will make far greater demands on the listener than the tried and true: the experiments of the past, proven over time and now comfortable. Nothing here can be approached as sonic comfort food. And one won't even have the supportive assurance—personal tastes aside—that these seven works from the Finnish avant-garde include any classics of our future. The only certainty here is the fascinating and thought-provoking music: works which can even challenge how we define music. This is, after all, the absorbing appeal of such a release.

The composers will not be familiar to most collectors. Some have a few works in the catalog, mostly on Finnish labels like Alba, Ondine, and Finlandia which, like their national government, generally do a great job of supporting their native arts. Among these composers, the best known is probably Tauno Marttinen (1912–2008), a reluctant modernist, who wrote many hundreds of works in a remarkable stream of creativity, but who is represented on just a handful of releases, only three of which are dedicated to his work. (BIS offers a CD of symphonies and the Violin Concerto, which is well worth exploring.) His work, *Illusio*, op. 214 (1982) ends the program, but also serves, in preview-like fragments, as segue between pieces on the disc. (This, by the way, is not explained, and I am not sure it is particularly helpful. But let that pass.)

All of the other composers are living, and all but one of the compositions were written in the 21st century. They range from Aritti Auvinen's *Eliangelis* (2005) with its multiphonics, anguished distorted tones, and voiced notes, to Hannu Pohjannoro's *saari*,

rannaton (1994) for bass clarinet, played over a recorded soundtrack, structured as orchestration incorporating various natural hard objects being dropped, slid, rubbed, or poured. Adina Dumitrescu's *Necklace* (2011) for bass clarinet good-humoredly uses sharp vocal exclamations from the soloist as the score shifts the four octaves between the lowest and the highest range of the instrument. Multiphonics, half-breathed tone, and various other extended techniques are explored in the seven contrasting short movements of *Amygdala* (2008/2009) by Perttu Haapanen, and microtonality is added in Rikka Talvitie's aptly names *Broken Lullaby* (2009) in which clarinet and bass clarinet join to encourage repose, and disturb it. Finally, Olli Virtaperko's *Glass Orifice* (2010) for two B♭ clarinets, constructed from a painstakingly sampled set of 97 "soft-sounding multiphonics," and only later scored conventionally, suggests the interplay of sound and glass (glass orifices such as "Crystal Nostrils," "Ear Canals of Glass" and "The Glass Anus"). The composer superimposes these exquisitely dissonant sounds, decidedly Ligeti-like at times, over natural harmonics, as well as with other extended effects as the five-movement work unfolds.

Throughout the recital, clarinetist/bass clarinetist Mikko Raaskka is a paragon of concentration, agility, perseverance, and imagination. He worked with and interviewed most of the composers—some part of these conversations appear in his notes—and he counts several among his friends. One must assume a high level of definitude. Certainly, it is hard to imagine these works played with greater precision or conviction. He is joined by American clarinetist Gregory Barrett—he, like Raasakka, an expert in Finnish music—in the two duo works in the program. All other pieces are for solo instrument alone. The engineering is superb: clean and clear in 2- or 5-channels. You know if you are interested.

Ronald E. Grames FANFARE MAGAZINE 2015

ARVIO ELIANGELIS-levystä YLE Radio 1:n Uudet levyt –ohjelmassa.
(Kare Eskola, toukokuu 2014)

"Klarinetisti Mikko Raasakka teki vuonna 2010 rohkean päätöksen ja jää pois Jyväskylä Sinfonian pultista. Päätös on koitunut suomalaisen klarinettimusiikin hyödyksi. Raasakka on väitellyt tohtoriksi erikoisista soittotekniikoista, tilannut toinen toistaan kiehtovampia teoksia ja soittaa suunnilleen jokaisessa nykymusiikkikonsertissa, missä tarvitaan pelotonta ja vapaata klarinetistia. Raasakan soololevy sisältää odotetusti uusilla soittotekniikoilla rydditettyä kunnon töötäystä - mutta ei jää siihen.

Raasakan kokemus erikoisista äänentuottavista kuuluu sanalla sanoen musikaalisuutena. Efektit eivät tunnu efekteiltä vaan sulautuvat osaksi fraaseja ja osaksi musiikkia. Hälyjen, sävelten ja hiljaisuuden välisten rajapintojen häivyttäjänä Raasakka on mestari, etenkin levyllä, jonka kappaleita hän on saanut työstää kunnianhimonsa mukaisesti.

Levyn ohjelmisto rakentuu tuoreista kappaleista, joiden säveltäjät ovat maksimaalisesti hyödyntäneet Raasakan kykyjä. Säveltäjä ja muusikko rimpilevat yhdessä normisävelten harvainvallasta kohti hälyjen, hajasointien ja mikrointervallien ääretöntä demokratiaa. Levyn nimikappale, Antti Auvisen Eliangelis toimii vallankumouksen lipunkantajana, mutta onnistuneinta anarkiaa lienee Olli Virtaperkon Glass Orifice, jossa Raasakan duokumppanina soittaa Gregory Barrett. Teos rakentuu lähes yksinomaan levollisista hajasointikentistä. Virtaperko antaa soittajille aikaa pystyttää todella erikoisesti välkkyviä sävelpylväitä, ja kuulijalle aikaa hämmästellä niitä.

Todella kovatasoisisten kappaleiden joukosta itseäni miellytti erityisesti myös Hannu Pohjannoron elektroakustinen teos peräti kahden vuosikymmenen takaa. Sen nauhaosuudessa on konkreettista hyötyä SACD-levyn monikanavamiksauksesta.

Raasakka punoo levyt haastavan ohjelmiston yhteen samalla metodilla jota kitaristi Petri Kumela käytti hiljattaisella soololevyllään, eli putsaamalla teosten väillä kuulijan korvia yhdellä, perinteisellä, tutuksi tulevalla teoksella. Tauno Marttisen kaunis Illusio sopii täähän tarkoitukseen loistavasti ja kalibroi korvat teosten välissä pelkistetyllä ilmaisullaan.

Kokonaisuudessaan levy on erittäin vakuuttava näyte luovuudesta, rohkeudesta ja kovasta työstä. Onneksi Mikko Raasakalla on energiaa jatkaa projektiaan myös lukemattomissa nykymusiikkikonserteissa."

Antti Auvinen: Eliangelis. Tauno Marttinen: Illusio. Hannu Pohjannoro: saari, rannaton. Adina Dumitrescu: Necklace. Perttu Haapanen: Amygdala. Riikka Talvitie: Broken Lullaby. Olli Viirtaperko: Glass Orifice. - Mikko Raasakka, klarinetti ja bassoklarinetti, sekä Gregory Barrett, klarinetti.

(Alba, ABCD 368)

From **Uudet levyt** (New CDs). A radio review. **Kare Eskola, Finnish Broadcasting Company, May 2014**

"In 2010, Clarinettist Mikko Raasakka made the daring decision to resign from the Jyväskylä Sinfonia. Interestingly, this choice turned out to be beneficial to Finnish clarinet music as a whole. Raasakka wrote his Doctorate on non-conventional playing techniques and has since commissioned fascinating pieces and plays in almost every contemporary music concert that requires a fearless and unrestricted clarinettist. Naturally, Raasakka's solo album includes intense clarinet tooting flavoured with new playing techniques – and there's more than just that.

Raasakka's experience in less explored ways of producing sounds translates as pure musicality; effects do not come across as just effects, but instead blend in as a part of the phrases and music. Raasakka is an expert in fading barriers between noises, sounds and silence, especially when he has the opportunity to work on an album in accordance with his ambitions.

This album's repertoire consists of brand new pieces, the composers of which push Raasakka's talents to their limits. The composer and the musician flounder from the oligarchy of standard tones and move together toward an infinite democracy of noises, micro intervals and multiphonics. The title piece of the album, *Eliangelis* by Antti Auvinen is the flag-

bearer of this revolution, though the most successfully anarchistic piece is probably *Olli Virtaperko's Glass Orifice*, with *Gregory Barrett* as Raasakka's duo partner. The piece is solemnly constructed on peaceful multiphonic sound layers. Virtaperko gives the musicians time to build quaintly gleaming pillars of sound and the listeners time to marvel at them.

Amongst the high-quality pieces, I especially liked *Hannu Pohjannoro's* electro-acoustic work, which was written no less than two decades ago. Its tape-part clearly benefits from the Super Audio CD's multichannel mixing.

Raasakka weaves together the album's challenging repertoire using the same method as guitarist *Petri Kumela* on his recently published solo album, that is, by taming the listeners' ears with a traditional piece, which becomes familiar as fragments of it are repeated throughout the album. *Tauno Marttinen's* beautiful *Illusio* is perfect for this purpose, calibrating the ears between the works with its reduced expression.

In its entirety, the album is an extremely impressive demonstration of creativity, audacity and hard work. Luckily for us, it seems Mikko Raasakka will have all the drive necessary to continue his project on in countless concerts of contemporary music to come." Translation: Pulmu Raasakka

Finnish Music Quarterly 3-4 2014

Clarinet virtuosity

MIKKO RAASAKKA: Eliangelis – Contemporary Finnish Music for CLARINET(s)

Auvinen: Eliangelis; Marttinen: Illusio Op. 124; Pohjannoro: saari, rannaton (an island, shoreless); Dumitrescu: Necklace; Haapanen: Amygdala; Talvitie: Broken Lullaby; Virtaperko: Glass Orifice
Mikko Raasakka (clarinet, bass clarinet), Gregory Barrett (clarinet)
Alba ABCD 368

A specialist in modern clarinet music, **Mikko Raasakka** has recorded a diverse collection of Finnish contemporary clarinet works. **Antti Auvinen's Eliangelis** creates a sense of a vast space through its use of sophisticated playing techniques and concise musical motifs that echo in imaginative timbres. **Hannu Pohjannoro's saari, rannaton (an island, shoreless)** exploits a praiseworthy combination between bass clarinet and tape material: shoreless sounds start and end as if nowhere; associations of sea and shells are inevitable.

Perttu Haapanen's Amygdala draws attention to its seven refreshingly varied movements. In two of the works on the recording, **Riikka Talvities's Broken Lullaby** and **Olli Virtaperko's Glass Orifice**, Raasakka has taken the clarinettist **Gregory Barrett** as his sidekick. The first of these works is incredibly rich in material. **Virtaperko's** study on harmonics and apertures, in turn, is rewarding for any meditative listener.

The recording ends with and is nicely punctuated by fragments from **Tauno Marttinen's Illusio**. Its stream-of-consciousness passages let the listener take a breath between other compositions and, at the end of the recording, reflect on all that has gone by. Raasakka plays superbly.

JT

Iikka Ylönen

Ursula Langmayer, Tuula Paavola, Niall Chorley, Esa Ruuttunen, Soli de Gloria -kamariorkesteri • Juhani Lamminmäki Jyrki Linjama: *Die Geburt des Täufers - Kastajan syntymä*, ooppero (Alba)

Jo sananakin ooppera tarkoittaa toimintaa. Ooppera tarvitsee lisäksi ristikkäisiä pyrkimyksiä, kaikeinlaisia tunteita ja intiimoja. Raamatuista löytyy näitä kaikkeja, mutta pyhytteen tukkuhummisen vaara vaanii. Ilmaisemattomiksi jähmettynet lauseet pitää herättää henkiin.

Jyrki Linjaman Kastajan syntymä käsittelee nimisuhetta ja samalla Jeesuksen tulemistä. Enkeli Gabriel saa osioitan virrilliyyensä sekä Elisabetin että Marian kohdalla Johannes Kastajan ja Jeesuksen saamiseksi maailmaan. Vaikka Jumala tekee tulevan isän Sakariaan myökkääsi tämän epäuskon vuoksi ja Marialla on selittämistä raskaudesta Joosefille, ihmiläiset tunteet leimahdtelevät Raamatun tekstissä laimeasta. Apuun tulee Jyrki Linjamaa, joka musiikillaan luo tekstin oheen toisen maailman, johon voi musiikin avulla nähdä tekstin läpi. Linjaman sävelkielellä karttaa koskiskelevuutta säälyttävän sakraalisen luontea. Mainitsilainen koraali – sama kuin Hindemithin Mathiksessä – kulkee monessa mukana. Orkesteri koostuu jouista, käyrätorvesta, cembalosta ja lyömäsoittimesta. Käyrätorvi on etevä luomaan tiloja.

Marian osan laulaa sopraano Ursula Langmayer – ja hyvin laulaukin. Vihkosen tiedosta päätellen hän ei ole laulunut vielä kovin paljon, mutta jos äänien ilmaisullinen kirkkaus säilyy ja äänien juuret saavat rauhassa kasvaa, kuulemme hänestä. Erinomaisesti laulavat Tuula Paavola, Niall Chorley ja Esa Ruuttunen täydentävät kvartetin.

Soli Deo Gloriae ja laulajia johtaa suvereenisti Juhani Lamminmäki.

Angela Hewitt ja Valérie Hartmann-Cla vierie • RSO • Hannu Lintu Oliver Messiaen: *Turangalila-sinfonia* (Ondine)

Kun Finlandia-talo avattiin, ei kestänyt kauakaan, kun RSO soitti Turangalila-sinfonian solisteinaan muiltaakseen Loriodin sisarukset. Akustikkaa hieman ivaten kritikot totesivat tam-tamin ja ondes Martenotin solvan siellä erinomaisesti. Hirviömaisen suuri orkesteri soi puolestaan Musikkitalossa hirviöefektiin jädessä kuulumatta.

Turangalliaan on yhtä paljon pidetty niin maailmisen kuin taivaallisen rakkauden ylistysenä. Jos sävellys tarkoittaa taivaallista, on taivassa meno aika astillista. Hannu Lintu on valmentanut RSO:n hyvän iskuun, eliä teos rakolle mistään kohtaa. Teos ei ole helppo. Linnun levytyksessä pärjää vertailussa minä tahansa tähän meneessä levytyksen Turangallian kanssa.

LYHYEMMIN

Eliangelis on uutuus, jolla Mikko Raasakka soittaa klarinetilla ja basosklarinetilla uutta

kotimaista klarinettilyriikkaa. En varsinaisesti ole kokelutti tai tutkellemin ystävä. Mielestäni musiikkia voi alkaa säävältää suoraan ilman silvupolkua. Antti Auvinen, Hannu Pohjannoro, Adina Dumitrescu, Perttu Haapanen, Rikka Talvitie, Olli Virtaperä ja edesmenneistä Tauno Marttiniin ovat ahdertaneet musiikin ja klarinetin ilmanisumahdollsuisuksien parissa. Levyystä muodostuu matka klarinettimaihamaan, jonka sideaineena toimii fragmentti Matrttisen illusioita. Mikko Raasakan klarinetteista on todella moneksi. Apuun tarvitaan Gregory Barrelin klarinetti ja ihmäsäntäkin. Hyvin soivan levyn teki. (Alba).

Jussi Makkonen, Iida-Vilhelmina Laine, Ulla Lampela ja Matti Makkonen ovat sellollaan levyttäneet negrospritualeja herkullisesti soivina soitukinsa. Niistä vastaa Matti Makkonen. Tällaisista levyä kaikista sen ansioista huolimatta vaanii saman toistamisen vaara. Vaaraa on kutsuttu hälvitämään Johanna Rusanen-Kartano, joka sopraanollaan helitätä pari spirituaalia. Niistä voi kuulla syyn, miksi Rusanen-Kartano voi ja saa laulaa Turandotia meillä ja muualla. Häneltä löytyy herkkiläkin sävyjä. Laulamisen pysy vahvasti ilmaisun puolella, vaikkakin huijutumaan hän ryhtyy hieman ääni edellä. Levyn nimi on Cello Spirituals. (Nova Records).

Dimitri Šostakovitš sävelsi viittävää, heurasataa, vakavaa, tuskaisaa ja syvällistä musiikkia, joksu harvoin myös rallatusta. Ensimmäinen konsertto oli kuulijalle helpompia paketti ja siksi soitetumpi. Toinen konserotti ei ota kuulijaa suoraan, vaan sen alun surumielineen kauneus ottaa alkuu kypsyläiseen. Toinen osa on sattilinen tai vinosti hymilevä scherzo. Finaali on ehkä hieman hajanainen. Neuvostoaikana Šostakovitšin musiikkia oli muista polikkeava ilme. Nyt se sulautuu muuhun ja kuulostaa entistä paremmalta. Truls Mørk on taitturi ja sisällä säävältäjän maailmassa. Vasily Petrenko osaa kaiken, ja Oslo FO toteuttaa osaamisen. (Ondine)

Tero Halvosen ahertaa vanhojen äänitteiden saattamiseksi uudelleen päävin valoon. Uutuudella Matti Lehtinen laulaa sekä ulko-

et kotimaista liedilä. Laulujat vahvistuu käsitys, että hän laulaa vähintään yhtä hyvin kuin kansainvälistet nimet. Voisiko Fischer-Dieskaun ylivalta olla osittain syynnä siihen, ettei Lehtinen levyttänyt Schubertin ja Schumannin kokonaisia laulusarjoja? Levyllä ovat kuitenkin Wolff Michelangelo-laulut kokonaisuudessaan. Vaikuttava!

Toinen Halvosenin kooste käsitteää Lea Pilttin levytyksiä 1930- ja 1940-luvuilta. Hän oli aikansa johtavia koloraturoreja ja yksi Richard Straussin mielilleulajista. Levyllä Strauss säästää neljä omia laulujaan, eikä tee sävellyksille tayttä olkeutta. Mutta Piltti tekee. Ajan patinasta huolimatta Pilttin suvereeni osaaminen kuuluu. Jos jonkun ylä-äänen kvaliteetti ei ole aivan täydellinen, voi aslan panna nilden selkkojen tilin, että levytystilaisuuskaa oli harvoin, ja että laulettava oli kunnosta riippumatta. Levy toinen bonus on duettolaulu kolmessa Loevessä Elisabeth Schwarzkopfin kanssa. (Finlandia Classics) ■